

ПРО ЕФЕКТИВНІСТЬ ОЦІНКИ ПЛЕМІННОЇ ЦІННОСТІ ГОЛШТИНСЬКИХ БУГАЇВ РІЗНИМИ МЕТОДАМИ

У процесі створення поліського типу української чорно-рябої молочної породи широко використовуються голштинські бугаї-плідники різної кровності. Ефективність їх попереднього добору і використання в умовах Полісся вивчена, недостатньо.

Мета досліджень — вивчити племінну цінність голштинських бугаїв за інформацією різних споріднених груп.

Дослідження проведено в племзаводі дослідного господарства «Рихальське» Житомирської області на поголів'ї 222 корів-первісток. Індекс племінної цінності бугаїв-плідників різних генотипів (3-чистопродні, 3-напівкровні та один — 7/8-кровний за голштинською породою) визначили фенотипом матерів, жіночих предків двох рядів родоводу та дочок за методикою З.С. Нікоро із співавторами (1968): $Ax = 2v(Px - \bar{P})$, де Ax — аддитивна племінна цінність плідника, v — коефіцієнт регресії генотипу пробанда на генотип родичів, Px — показники дочок і жіночих предків, \bar{P} — середні показники їх ровесниць.

Голштинські бугаї-плідники різної кровності істотно відрізняються за індексами племінної цінності, обчисленими за надосм і жиромолочністю різних категорій споріднених тварин. Підвищення частки голштинської крові не обов'язково супроводжується поліпшенням племінної цінності бугаїв. За методом «дочки-ровесниці» чистопородний плідник канадської селекції Кондон 193 та напівкровний естонської селекції Ізюм 558 за надосм виявилися вірогідними погіршувачами (індекс племінної цінності — відповідно 600 і 560 кг, $P < 0,01$), а 7/8-кровний Веррі 780 і напівкровний Імпорт 1983 — поліпшувачами (індекс відповідно +436 і +512, $P < 0,05$).

Достовірність індексів племінної цінності варіює в широких межах ($t = 0,1 - 5$). Тому ігнорування вірогідністю індексів може призвести до серйозних негативних наслідків.

Порядкові коефіцієнти кореляції між індексами племінної цін-

© М.С. Пелехатий, Н.М. Шипота,
З.О. Волківська, Т.В. Федоренко, 1999

ності бугаїв, обчислені за надоєм предків і нащадків, виявилися незначними (0–0,11), а деякі — навіть негативними. Це свідчить про ненадійність відбору ремонтних бугайців за показниками предків. Залучення другого ряду жіночих предків для визначення індекса племінної цінності бугаїв майже не змінює їх ранги племінної цінності, визначені за фенотипом матерів ($r_s = +0,75 — +0,96$). Тому попередній відбір ремонтних бугайців достатньо проводити лише за показниками матерів.

Економічну ефективність використання бугаїв-плідників розраховували за надоєм їх дочок з переведенням одержаного молока на базисну жирність (3,4%). Середній надій дочок бугаїв коливався від 3737 (Ізюм) до 5294 кг (Імпорт).

Прибуток і рентабельність майже повністю залежать від рівня продуктивності дочок оцінених бугаїв. Чистий прибуток у межах плідників варіював від 112,1 (Ізюм) до 476,5 грн. (Імпорт), норма рентабельності — від 14,3 до 60%.

Отже, для поліпшення продуктивних і племінних якостей чорно-рябої худоби слід використовувати в господарствах лише тих плідників, які оцінені за якістю нащадків як вірогідні поліпшувачі в аналогічних умовах утримання і годівлі.

Інститут сільського господарства Полісся УААН

УДК 636.2.082.12–13

І.П. ПЕТРЕНКО

ДО ТЕОРІЇ КОНСОЛІДАЦІЇ ПОРІД У СКОТАРСТВІ

Під консолідацією породи слід розуміти тривалий селекційно-генетичний процес досягнення певної стабільності, фенотипової і генотипової подібності тварин за селекційними ознаками серед структурних одиниць породи, стада; звуження їх фенотипової і генотипової мінливості, закріплення їх на бажаному рівні прояву у відповідній екосистемі «генотип x середовище», що забезпечує, гарантує високу спадкову стійкість їх передачі тваринами своїм нащадкам.

Консолідація породи досягається тільки цілеспрямованим застосуванням комплексу селекційно-генетичних методів добору і відбору тварин за провідними селекційними ознаками екстер'є-

© І.П. Петренко, 1999

Розведення і генетика тварин. 1999. Вип. 31–32